

Grey Scale #13

DANES PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

TAKTYKA OGOLNA
I KURS 1950 - 1951 rok.

"Z A T W I E R D Z A M"
SZEŃ KATEDRY TAKTYKI OGOLNEJ
I SŁUŻBY SZTABOW

/ - / A N D R E J E W
gen. bryg.

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego
Dział dekoracje
Nr 55

Egz. Nr... 3

*Uwaga: 1. 2. 1
Egz. 11. 3
Egz 1*

0379

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział 10000
Nr 0220

Temat Nr. 120. Zajęcie Nr. 13.

"Prowadzenie walki obronnej przez pułk piechoty"
/wykład/

12372
W. POPIEL
płk. dypl.

Warszawa, listopad 1950r.

~~0220~~

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

TAKTYKA OGOLNA
I KURS 1950 - 1951 rok.

"Z A T W I E R D Z A M"
SZEF KATEDRY TAKTYKI OGOLNEJ
I SŁUŻBY SZTABOW

/ - / A N D R E J E W
gen. bryg.

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dziś: 1950.11.19
Nr: 55

Egz. Nr...3

Umla. 21
Egz. 11-3

Egz 1

0379

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dziś:

Nr

10030

0220

Temat Nr. 120. Zajęcia Nr. 13.

"Prowadzenie walki obronnej przez pułk piechoty"

/Wykład/

12372

W. POPIEL
płk. dypl.

Warszawa, listopad 1950r.

~~0220~~

T R E S C.

Archiwum Biblioteki Teatralnej
AKADEMII OBRONY NARODOWEJ
Im. gen. br. R. Świerczewskiego

Dział .....
Nr 2320

1. Okresy walki obronnej pułku piechoty.
2. Okres walki na przedpolu obrony.
3. Okres walki o przedni skraj obrony:
  - a/ artyleryjskie przygotowanie natarcia,
  - b/ Odpiernianie natarcia nieprzyjaciela na przedni skraj obrony,
  - c/ walka o pierwszy i drugi rów.
4. Okres walki w głębi obrony:
  - a/ powzięcie decyzji co do użycia drugiego rzutu /odwołu/ pułku.
  - b/ użycie drugiego rzutu /odwołu/ pułku do przeciwuderzenia.
  - c/ praca dowódcy pułku przy organizowaniu przeciwuderzenia i kierowanie przeciwuderzeniem.
  - d/ walka na drugiej pozycji.

.....
Z a k o n c z e n i e

PROWADZENIE WALKI OBRONNEJ PRZEZ PUŁK PIECHOTY.

1. Okresy walki obronnej pułku piechoty.

Celem ułatwienia planowania walki i organizacji współdziałania, walkę obronną pułku piechoty dzieli się zwykle na trzy podstawowe okresy:

- walka na przedpolu obrony celem opóźnienia podejścia nieprzyjaciela, zadania mu strat i wykrycia jego zamiarów;
- walka o przedni skraj;
- walka w głębi obrony.

Gdy obronę organizuje się w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, odpada okres walki na przedpolu obrony. Odpadnie również okres walki w głębi rejonu obrony pułku, jeśli natarcie nieprzyjaciela zostanie oparte siłami pułku w okresie walki o przedni skraj.

W zależności od planu obrony i właściwości terenu, każdy z wymienionych trzech okresów walki, można podzielić dodatkowo na kolejne okresy, podczas których działania bojowe różnią się swoim charakterem.

Ten dodatkowy podział umożliwia przeprowadzenie szczegółowej i dokładnej organizacji współdziałania.

Zadania pułku piechoty w kolejnych okresach walki obronnej, jak również zadania innych broni przydzielonych do pułku lub wspierających pułk, zostaną omówione niżej, przy rozpatrywaniu okresów walki.

2. Okres walki na przedpolu obrony.

A. Gdy obronę organizuje się przed nawiązaniem bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, walka obronna rozpoczyna się na dalekich odległościach i polega na działaniu lotnictwa i artylerii dalekonośnej, które zwalczają maszerujące kolumny nieprzyjaciela oraz zgrupowania jego wojsk w rejonach koncentracji.

Organizacja tych działań bojowych, mających na celu zadanie nieprzyjacielowi strat i opóźnienie jego podejścia, jest zadaniem wyższego dowództwa a pułki piechoty znajdujące się na głównym pasie obrony nie biorą w nich udziału.

Z chwili podjęcia nieprzyjaciela do pass przesłaniania, walkę obronną rozpoczynają oddziały wydzielone. Skład tych oddziałów i ich zadanie określa wyższe dowództwo.

Walka oddziałów wydzielonych polega na obronie kolejnych, zawczasu przygotowanych pozycji na najważniejszych kierunkach taktycznych. Odejście z jednej kolejnej pozycji na drugą następuje na rozkaz wyższego dowództwa /dywizji, korpusu/.

Gdy oddziały wydzielone cofając się ^{się} zbliżają do linii czat, zadaniem pułku piechoty pierwszego rzutu dywizji będzie wsparcie walki oddziałów wydzielonych a następnie osłona ich odejścia za linię czat i przedni skraj obrony.

Zadanie wsparcia oddziałów wydzielonych na szczycie pułku piechoty wykonuje PGA, która działa wówczas według planu dowódcy artylerii dywizyjnej i zajmuje w tym celu tymczasowe stanowiska ogniowe na przednim skraju obrony lub nawet przed nim.

Oskłonę wycofanie się oddziałów wydzielonych wykonują czaty i PGA.

Organizację współdziałania pułków piechoty pierwszego rzutu z oddziałami wydzielonymi przeprowadza dowódca dywizji, który określa dokładnie zadania PGA i czaty w tym zakresie, jak również sposób nawiązania bezpośredniej współpracy między oddziałami wydzielonymi i pułkami piechoty.

W szczególności dowódca dywizji podaje dowódcy pułku: gdzie znajduje się ostatnia kolejna pozycja obrony oddziałów wydzielonych na kierunkach obrony pułku; jaki jest plan działania oddziałów wydzielonych od czasu zajęcia przez nie tej pozycji; jakimi drogami oddziały wydzielone mają się wycofać za linię czat i przedni skraj obrony; w jaki sposób należy nawiązać łączność z oddziałami wydzielonymi.

Dowódca pułku piechoty, na podstawie wskazówek dowódcy dywizji nawiązuje łączność z oddziałami wydzielonymi; precyzuje w terenie zadanie postawione PGA przez dowódcę artylerii dywizyjnej; stawia dowódcom batalionów pierwszego rzutu zadania osłony przez czaty wycofanie się oddziałów wydzielonych; nakazuje szefowi saperów pułku przygotowanie przejść dla oddziałów wydzielonych w polach minowych i innych przeszkodach, mając równocześnie na względzie, aby przejść tych nie mógł wykorzystać nieprzyjaciel.

B. Po wycofaniu oddziałów wydzielonych walka przenosi się na linię czat.

Linie czat wyznacza dowódca dywizji. Linia ta składa się z oddzielnych punktów oporu, powiązanych ogniowo i osłoniętych przeszkodami; wspiera je artyleria ze stanowisk wysuniętych.

Dowódca pułku piechoty określa skład czat /zwykle wzmocniony pluton na batalion pierwszego rzutu/, stawia im zadanie, a także stawia zadanie dowódcy BGA co do wsparcia czat ogniem artylerii oraz szefowi saperów odnośnie do zabezpieczenia saperskiego.

Normalnie do wsparcia czat na odcinku batalionu wyznacza się jedną baterię. Zadania ogniowe tej baterii stawia dowódca batalionu.

Walkę czat kierują dowódcy batalionów pierwszego rzutu.

Zadaniem czat jest uprzedzenie o groźnym napadzie nieprzyjaciela, zapewnienie broniącym się pododdziałom pułku czasu na osiągnięcie gotowości bojowej, utrudnienie nieprzyjacielowi rozpoznania, mylenie nieprzyjaciela co do przebiegu rzeczywistego przedniego skraju.

Czaty zawsze muszą stoczyć walkę z czołowymi oddziałami nieprzyjaciela a ich wycofanie się pod naciskiem przeważających sił może nastąpić tylko na rozkaz dowódcy batalionu. Czaty zwalniają nieprzyjaciela ogniem i wycofują się gdy nieprzyjaciel przechodzi do szturm. Walka ta powinna doprowadzić do wstrzymania posuwania się czołowych oddziałów nieprzyjaciela i do zmylenia nieprzyjaciela co do przebiegu przedniego skraju obrony zmuszając go przez to do przedwczesnego przyjęcia ugrupowania do natarcia.

Gdy pułk na rozkaz dowódcy dywizji organizuje i obsadza czaty wzmocnione, kierowanie ich walką jest obowiązkiem dowódcy pułku, który osobiście stawia w terenie zadania dowódcy czat, określa sposób wsparcia czat przez artylerię i wydaje szczegółowe wskazówki co do rodzaju umocnień i przeszkód, jakie należy wybudować.

Obowiązuje przy tym zasada, że rozbudowa saperska czat wzmocnionych nie powinna różnić się od rozbudowy rzeczywistego przedniego skraju obrony.

Skład czat wzmocnionych wynosi zwykle jedną wzmocnioną kompanię na pułk piechoty.

Przy kierowaniu walką czat wzmocnionych ważne jest określenie chwili, kiedy czaty powinny wycofać się na rozkaz dowódcy pułku.

W zależności od zadania, jakie postawi pułkowi dowódca dywizji dowódca pułku może wycofać czaty wzmocnione gdy nieprzyjaciel rozpocznie artyleryjskie przygotowanie natarcia względnie też czaty wzmocnione pozostają na swoich stanowiskach obronnych i wycofują się z chwilą rozpoczęcia przez nieprzyjaciela szturm.

W okresie walki na przedpolu pułk piechoty pierwszego rzutu dywizji prowadzi bez przerwy rozpoznanie i zasięga wiadomości od oddziałów wydzielonych, sąsiadów i dowództwa dywizji. Ważnym zadaniem rozpoznania w omówionym okresie jest stwierdzenie czy nie zachodzi możliwość usiłowań ze strony nieprzyjaciela przekroczenia naszej obrony wyprost z marszu i w jakim kierunku. Na tę ewentualność pułk powinien zawsze zachować gotowość do odparcia uderzenia nieprzyjaciela.

G. Od chwili nawiązania przez nieprzyjaciela bezpośredniej styczności z przednim skrajem obrony do chwili rozpoczęcia przez natarcia upływa zwykle pewien okres czasu, w ciągu którego nacierający gromadzi siły i środki i przygotowuje się do przekroczenia obrony.

Okres ten zależnie od położenia, może rozciągać się na kilka dni lub nawet tygodni.

Zadania pułku piechoty pierwszego rzutu dywizji w tym okresie polegają na rozpoznaniu przygotowań nieprzyjaciela do natarcia, na zwalozaniu jego rozpoznania, utrudnianiu mu rozbudowy podstaw wyjściowych oraz na niszczeniu jego sił żywych i technicznych środków walki. Zadania te należy wykonywać tak, by nie zdradzić nieprzyjacielowi ugrupowania bojowego sił własnych i nie zużywać przedwcześnie posiadanych sił i środków zachowując je na okres właściwej walki obronnej.

Aby utrudnić nieprzyjacielowi wykrycie systemu ognia obrony, ogień w omawianym czasie prowadzi jedynie ograniczona ilość środków ogniowych i to z tymczasowych stanowisk ogniowych.

Ilość artylerii dla prowadzenia ognia ustala dowódca artylerii dywizyjnej, wyznacza tzw. plutony /działony/ /pociski/, normalnie 1 - 2 na dywizjon, które prowadzą ogień ze stanowisk tymczasowych. Poza tym dowódca PGA opracowuje plan pracy dział wędrownych dla swojej grupy.

Dowódca pułku piechoty powinien znać dokładnie plan użycia artylerii i dział wędrownych. Stawia on zadania dowódcy PGA dla plutonów roboczych, zatwierdza marsztruty i stanowiska ogniowe dział wędrownych oraz wydaje wskazówki odnośnie do zachowania się pododdziałów pułku w czasie wykonywania zadań przez działa wędrowne.

Dowódca pułku wydaje szczegółowe wskazówki co do ognia środków piechoty /moździerz i ckm/.

Działa i moździerze wędrowne, które wykonują ogień z różnych rejonów, wprowadzają nieprzyjaciela w błąd co do rzeczywistego rozmieszczenia stanowisk ogniowych.

Dowódcy batalionów w myśl wskazówek dowódcy pułku wyznaczają karabiny maszynowe, które prowadzą ogień pozorowanych stanowisk ogniowych i "żywiąją" je w ten sposób.

Specjalnie wyznaczenie przez dowódców kompanij strzelcy wyborowi zwalczają obserwatorów nieprzyjaciela i dowódców przeprowadzających rozpoznanie.

Dowódcy batalionów, na podstawie zarządzeń sztabu pułku, organizują zasadzki na międzypolu celem chwytania i niszczenia patroli rozpoznawczych nieprzyjaciela i saperów robiących przejścia w polach minowych.

D. Na podstawie wiadomości o nieprzyjacielu, zdobytych przez pułk i otrzymanych ze sztabu dywizji i od sąsiadów, dowódca pułku często będzie mógł określić z dużą dokładnością przypuszczalny kierunek głównego uderzenia nieprzyjaciela, jego ugrupowanie i czas rozpoczęcia natarcia.

W związku z tym z reguły okaże się potrzebne wprowadzenie uzupełnień i poprawek do planu obrony.

Powyższe uzupełnienia dotyczyć będą :

- postawienia artylerii dodatkowych zadań;
- wzmocnienia pododdziałów na zagrożonych kierunkach;
- wzmocnienia przeszkód przed przednim skrajem i w głębi obrony na zagrożonym kierunku;
- budowy dodatkowych umocnień;
- wyboru i naprawy dróg dla przesunięcia odwodów na zagrożony kierunek;
- przegrupowania odwodów i postawienia im nowych zadań.

Na podstawie rozkazów i wskazówek dowódcy pułku sztab pułku i dowódcy broni uzupełniają poprzednio opracowany plan obrony.

III. Ostatnim etapem przygotowań nieprzyjaciela do natarcia jest rozwinięcie piechoty na podstawach wyjściowych bezpośrednio przed wyruszeniem natarcia, co następuje zwykle w ciągu ostatniej lub przedostatniej nocy przed natarciem.

Duże skupienie sił żywych i środków technicznych w obozowych rzutach nieprzyjaciela stwarza wówczas dogodne warunki do wykonania zapobiegania, które przeprowadza się w postaci zmasowanych ogni artylerii i bombardowań lotnictwa.

Organizacja zapobiegania jest zadaniem wyższego dowództwa, PGA bierze udział w zapobieganiu wykonując ogień według planów opracowanych przez wyższe sztaby.

3. Okres walki o przedni skraj obrony.

a/ Artyleryjskie przygotowanie natarcia.

Nieprzyjaciel zwykle poprzedza swoje natarcie przygotowaniem artyleryjskim i lotniczym.

Artyleryjskie przygotowanie natarcia polega na zmasowanym ogniu artylerii obejmującym z reguły całą głębokość pierwszej pozycji, niektóre odcinki drugiej pozycji i cele położone w głębi pasa obrony / za drugą pozycją/. Jednocześnie artyleria nieprzyjacielska przystępuje do intensywnego zwalczania artylerii obrony, stanowisk dowódzenia, węzłów łączności i ostrzeliwania komunikacji.

Czas trwania artyleryjskiego przygotowania natarcia bywa rozmaity, od kilkunastu minut do kilku godzin.

Przygotowanie lotnicze zaczyna się zwykle przed rozpoczęciem artyleryjskiego przygotowania, wykonuje je nieprzyjaciel falami lotnictwa bombowego i myśliwsko - bombowego /w odstępach kilku lub kilkunastu minut/. Najpierw atakowane są zwykle cele położone w głębi obrony /stanowiska ogniowe artylerii, SD itd/ a ostatnia fala bombarduje cele położone bliżej przedniego skraju.

Doświadczenie ostatniej wojny wykazuje, że lotnictwo amerykańskie zwykle stosowało ten sposób lotniczego przygotowania natarcia. Nie bombardowano celów położonych na odległości mniejszej niż 1 km od własnego przedniego skraju.

W wypadku konieczności bombardowania bliższych celów wycofywano własną piechotę bezpośrednio przed rozpoczęciem ataku lotniczego.

W okresie artyleryjskiego /i lotniczego/ przygotowania nieprzyjaciela pododdziały pierwszej linii chronią się w ukryciach w pewnym oddaleniu od przedniego skraju /w drugim rowie ciągłym w schronach lub szczekinach między pierwszym a drugim rowem ciągłym/. Na stanowiskach ogniowych pozostaje jedynie niezbędna część środków ogniowych, tzw. dyżurne środki, oraz obserwatorzy.

Ilość dyżurnych środków ogniowych określają dowódcy batalionów i kompanij, w zależności od zadania i terenu, z takim obliczeniem, aby można było ostrzelać ogniem broni piechoty całe przedpole bronionego rejonu.

Przy dyżurnych środkach ogniowych pozostaje jedynie niezbędna część obsługi.

Dyżurne środki ogniowe i część moździerzy oraz artyleria PGA niszczą grupy rozgradzające nieprzyjaciela wykonujące przejścia w przeszkodach i środki ogniowe osłaniające pracę tych grup.

Działa przeciwpancerne również znajdują się w ukryciu w pobliżu swoich stanowisk ogniowych.

Wspomniane wyżej ukrycie siły żywej i sprzętu ma na celu przetrzymanie zmasowanego ognia artylerii i zachowanie nieznaruszonej zdolności bojowej dla odparcia natarcia nieprzyjaciela.

Chroniące się w ukryciach pododdziały powinny przez sprawne alarmowanie zapewnić sobie możliwość szybkiego zajęcia swoich stanowisk obronnych.

Dowódca pułku od chwili rozpoczęcia przez nieprzyjaciela artyleryjskiego przygotowania natarcia powinien znajdować się na swoim PO.

W czasie artyleryjskiego przygotowania dowódca pułku często może określić kierunek głównego uderzenia nieprzyjaciela wnioskują o tym z nierównego nasilenia ognia na różnych kierunkach i z meldunków pododdziałów i obserwatorów o podsuwaniu się ku przodowi pododdziałów piechoty nieprzyjaciela.

Na podstawie powyższych danych a także wiadomości od pododdziałów co do strat, dowódca pułku może wzmocnić odcinki najbardziej zagrożone lub osłabione przesuując środki ogniowe i siłę żywą z drugiego rzutu /odvodu/ lub z odcinków mniej zagrożonych. Dowódca pułku stawia także dowódcy PGA dodatkowe zadania silniejszego wsparcia ogniowego osłabionych odcinków.

b/ Odbarcie natarcia nieprzyjaciela na przednim skraju obrony.

Nieprzyjaciel po zakończeniu artyleryjskiego przygotowania wyrusza z podstaw wyjściowych do natarcia.

Artyleria nieprzyjacielska przechodzi do wału ogniowego, zwykle podwójnego, i prowadzi go na dużą głębokość, z reguły obejmując nim drugą pozycję obrony. Przeniesienie ognia odbywa się według z góry zaplanowanego rozkładu czasu /automatycznie, nie według sygnałów/.

Lotnictwo nieprzyjaciela /myśliwsko-bombowe/ w dalszym ciągu zwalcza artylerię obrony i wykryte ugrupowania wojsk działając grupami po kilka samolotów lub parami.

A. Jeśli nieprzyjaciel wyrusza do natarcia z podstawy wyjściowej położonej dość daleko od przedniego skraju i naciera z czołgami to pierwsza otwiera ogień artyleria PGA skierowując swój główny wysiłek przeciwko czołgom nieprzyjaciela.

PGA wykonuje wówczas ROZ /ruchomy ogień zaporowy/, w ramach planu artyleryjskiego wsparcia obrony dywizji. Artyleria wykonuje ROZ strzelając z możliwie największą szybkością na kolejne, zawczasu wybrane linie, odległe jedną od drugiej od 400 do 700 m.

Czas trwania ognia na każdej linii, ze względu na szybkość posuwania się czołgów, jest krótki - często zaledwie kilkanaście sekund.

Głównym celem ROZ jest rozbicie spójności natarcia czołgów.

Artyleria wykonująca ROZ skraca stopniowo celowniki i dochodzi do ostatniej linii ROZ, która leży w odległości 300 - 400 m. przed przednim skrajem. Na tej linii ROZ zamienia się w SOZ /stały ogień zaporowy/, którego zadaniem jest oddzielenie piechoty od czołgów, by następnie zniszczyć każdą z tych broni z osobna.

Artyleria przeciwpancerna rozmieszczona w wązkoach przeciwpancernych /przeciwpancernych punktach oporu/ rozpoczyna zwalczanie czołgów od chwili gdy te się znajdują w zasięgu skutecznej donośności strzału na wprost /odległość strzału bezwzględnej/.

Jeśli nieprzyjaciel naciera bez czołgów, co może zdarzyć się w terenie trudno dostępnym dla broni pancernej lub gdy nieprzyjaciel postanowi wesprzeć swoją piechotę żywymi czołgami dopiero w głębi obrony /np. przy natarciu na 3 rów ciąży/ i użyje

początkowo tylko niewielkiej ilości czołgów pułkowych, to cały ogień artylerii PGA skupia się na nacierającej piechocie. Nieprzyjacielskie czołgi pułkowe w tym czasie zwalczą artyleria przeciwpancerna.

Dla oddzielenia piechoty od czołgów, lub dla zwalczania piechoty nacierającej bez czołgów, używa się czołk artylerii PGA również moździerzy pułkowych i batalionowych. Artyleria i moździerze wykrywając dane ogniowe przygotowane do szeregu punktów na przedpolu szybko dostosowują swój ogień do położenia nacierającej piechoty i zwalczają ją, stopniowo zmniejszając odległości aż do bezpośrednich ognii zaporowych przed przednim skrajem.

W wypadku gdy nieprzyjaciel wyrusza do natarcia z podstawy wyjściowej lecącej blisko przedniego skraju, artyleria i moździerze przystępują od razu do wykonania SŁZ.

Z chwilą rozpoczęcia natarcia nieprzyjaciela nasadniczo otwierają ogień wszystkie środki ogniowe obrony, w miarę tego jak nieprzyjaciel wchodzi w zasięg ich skutecznego ognia.

W pierwszej kolejności otwierają ogień dyżurne środki ogniowe i wysunięte na "wasy" karabiny maszynowe. Pod ich osłoną pododdziały szybko wychodzą z ukryć, zajmują stanowiska obronne i odpierają ogniem natarcie nieprzyjaciela.

Ogień środków piechoty, artylerii, moździerzy i artylerii przeciwpancernej osiąga największe natężenie z chwilą gdy czołgi i piechota nieprzyjaciela znajdują się w pasie ciągłej zapory ogniowej przeciwko piechocie /400m przed przednim skrajem/ i zapory ognia przeciwpancernego. Usiłowania nieprzyjaciela przejść do szturm powinny załamać się w tym ogniu.

B. Po rozpoczęciu przez nieprzyjaciela natarcia określenie kierunku jego głównego uderzenia staje się coraz łatwiejsze. Dowódca pułku powinien skupić dla odparcia natarcia na tym najważniejszym kierunku ogień wszystkich środków ogniowych, którymi może rozporządzać, tzn. PGA i moździerzy pułkowych.

W omawianym okresie walki wielkiego znaczenia nabiera manewr ogniem, środkami ogniowymi i siłą żywą na szczeblach niższych: batalionu, kompanii i nawet plutonu.

Dowódcy pododdziałów piechoty skupiają ogień na najważniejszych kierunkach i przesuwać na zagrożone odcinki i rowy ciągłego i przylegające rowy łączące siłę żywą i środki ogniowe.

Dowódcy batalionów, równoległe z manewrem ogniem, ściągają z nieatakowanych odcinków pododdziały i przesuwa je rowami ciągłymi i łączącymi na odcinek, gdzie zarysowuje się włamanie nieprzyjaciela. Pododdziały te obsadzają przygotowane do obrony rowy łączące, odcinki drugiego, a niekiedy nawet trzeciego rowu ciągłego, oraz odcinki pozycji ryglowych na skrzydłach zagrożonych odcinków.

Dowódca pułku uważnie śledzi przebieg walki /osobiście z PO i na podstawie wiadomości dostarczanych przez sztab /i odpowiedni doposażenia może wydać ze swej strony zarządzenia wzmocnienia zagrożonych odcinków pierwszego rowu.

c/ Walka o pierwszy i drugi row.

A. W wypadku włamania się czołgów nieprzyjaciela do pierwszego i drugiego rowu niszczy się je ogniem dział przeciwpancernych ugrupowanych w głąb w kompanijnych przeciwpancernych punktach oporu i baonowych węzłach przeciwpancernych, jak również środkami do walki bliskiej /pancerzownice, granaty panc, ładunki materiału wybuchowego, butelki z płynem zapalającym, fugasowe i plecakowe miotacze ognia/.

Piechota broniąca się w rowach ciągłych i łączących przepuszcza czołgi, których nie uda się zniszczyć, i cały swój wysiłek skupia na nacierającej pishocie nieprzyjaciela odcinając ją od czołgów.

Artyleria wspiera walkę piechoty kładąc ogień zaporowy wokół miejsca włamania. Jednocześnie artyleria, dążąc do utrudnienia nieprzyjacielowi podciągania świeżych sił z głębi jego ugrupowania, wykonuje ześrodkowania ogniowe na miejsca zbiorów sił nieprzyjacielskich.

Niewielkie grupy piechoty nieprzyjaciela, które włamały się na głębokość pierwszego lub drugiego rowu ciągłego, niszczą dowódcy czołgowych kompanij ogniem i przeciwuderzeniem drobnych pododdziałów, przy wsparciu ogniem moździerzy i w razie potrzeby także ogniem PGA, Przeciwuderzenia na szczeblu kompanij wykonuje się z zasady szybko i odruchowo.

107

B. W wypadku włamania się piechoty nieprzyjaciela do pierwszego rowu a ewentualnie także do drugiego rowu, np. na odcinku jednej kompanii, dowódcy batalionów wykonują przeciwuderzenie swoim drugim rzutem /odwodem/ celem odzyskania czasowo utraconego przedniego skraju.

Obowiązuje przy tym zasada, że pododdziały pierwszego rzutu batalionu bronią się w dalszym ciągu w ocalałych odcinkach pierwszego i drugiego rowu, choćby nawet w warunkach zupełnego okrążenia.

Trwanie na miejscu i walka do upadłego w okrążeniu wiąże przeważające siły nieprzyjaciela, dezorganizuje jego dowodzenie, utrudnia manewr i wsparcie ogniowe, a tym samym stwarza korzystne warunki do wykonania przeciwuderzenia.

Drugi rzut /odwód/ batalionu zajmuje szybko podstawę wyjściową dającą możliwość wykonania przeciwuderzenia w bok nieprzyjaciela / w rowie łączącym między drugim a trzecim rowem ciągłym, na odcinku pozycji ryglowej/. Przeciwuderzenie wspierają wszystkie rozporządzalne środki ogniowe batalionu oraz artyleria PGA /dywizjon wyznaczony do wsparcia batalionu a ewentualnie także inne dywizjony PGA/.

Przedstawiony wyżej sposób użycia drugich rzutów /odwodów/ batalionów jest zasadą. Jednakże może się wytworzyć takie położenie, że przeciwuderzenie na szczeblu batalionu nie będzie miało widoków powodzenia, co się może stać wówczas, gdy nieprzyjaciel włamie się do pierwszego i drugiego rowu na dużej szerokości i znacznie przeważającymi siłami. Wtedy drugi rzut batalionu przechodzi do obrony na trzecim rowie i ewentualnie także na przylegającym odcinku pozycji ryglowej lub odcinkach rowów łączących przystosowanych do obrony.

W tym wypadku dowódca batalionu powinien uzyskać zgodę od dowódcy pułku na swoją decyzję.

C. W czasie walki o pierwszy i drugi rów dowódca pułku skupia ogień PGA i moździerzy pułkowych na ważnych taktycznie odcinkach, a w razie potrzeby skierowuje także artyleryjski odwód przeciwpancerny i saperski oddział zaporowy dla wzmocnienia zagrożonego kierunku.

4. Okres walki w głębi obrony.

a/ Powzięcie decyzji co do użycia drugiego rzutu
/odwołu/ pułku.

Z chwilą gdy zaczyna się zarysowywać włamanie nieprzyjaciela na głębokość drugiego rowu na szerokim froncie, dowódca pułku powinien się liczyć z bliską możliwością przekamania pierwszej pozycji i z przeniesieniem walki w głąb rejonu obrony pułku. Wobec tego musi on powziąć nie zwlekając decyzję co do użycia drugiego rzutu /odwołu/ pułku.

Spóźniona bowiem decyzja może pociągnąć za sobą całkowite nieudanie się zamierzonego manewru, ponieważ szybkie posuwanie się nieprzyjaciela po przekamaniu pierwszej pozycji na szerokim odcinku uniemożliwi drugiemu rzutowi pułku zajęcie podstawy wyjściowej do przeciwwuderzenia lub obsadzenie drugiej pozycji /pozycji ryglowej/.

Dowódca pułku musi ocenić położenie, a w szczególności ocenić możliwości powodzenia przeciwwuderzenia i bez wachania powziąć decyzję pamiętając o tym, że aktywność jest jednym z głównych czynników powodzenia walki obronnej.

Decydować się trzeba szybko czy przeciwwuderczać, gdzie przeciwwuderczać i kiedy. W każdym bądź razie decyzja do przeciwwuderzenia drugim rzutem pułku nie powinna zapaść później, aniżeli w czasie walki o trzeci rząd ciągły pierwszej pozycji, ponieważ trzeci rząd łącznie z pozycją ryglową powinien osłaniać rozwinięcie batalionu drugiego rzutu na podstawie wyjściowej do przeciwwuderzenia. Decyzja powzięta później utrudzi i skomplikuje działania bojowe przeciwwuderczającego batalionu.

Nie powinno się dawać nieprzyjacielowi czasu na umocnienie się w terenie i uporządkowanie nacierających oddziałów.

Najkorzystniej jest przeciwwuderczać w chwili, gdy nieprzyjaciel zaczyna obchodzić broniące się uporczywie rejonu obrony, skutkiem czego jego ugrupowanie bojowe rozluźnia się, obserwacja artyleryjska zawodzi i następuje częściowa dezorganizacja współdziałania.

W takim położeniu niespodziewane przeciwwuderczenie słabych nawet stosunkowo się może zahamować natarcie przeważających się

nieprzyjaciela i odrzucić je na podstawy wyjściowe.

Przeciwuderzenie drugiego rzutu pułku jest regułą, a wstrzymanie się od przeciwuderzenia może nastąpić tylko w wyjątkowym wypadku.

Dowódca pułku melduje dowódcy dywizji o powziętej decyzji przeciwuderzenia.

W wypadku gdy nieprzyjaciel naciera znaczną przeważającymi siłami czołgów i piechoty przekazując drugi rzut na dużej szerokości dowódca pułku może powziąć decyzję przejścia do obrony na drugiej pozycji / i pozycji ryglowej/.

Decyzja ta wymaga zatwierdzenia przez dowódcę dywizji.

W omawianym wypadku dowódca pułku rozkazuje obsadzić drugą pozycję częścią lub całością sił drugiego rzutu. Manewr ten zapewnia warunki skutecznej obrony w głębi rejonu obrony pułku i oskazywania zarazem wycofujące się na rozkaz dowódcy pułku pododdziały z pierwszej pozycji.

Nie należy pojmować wymagania wytrwałości i upórku w obronie jako sztywnego przywiązania oddziałów do swoich stanowisk obronnych, ponieważ byłoby to równoznaczne ze zrzeczeniem się z manewrowania w obronie.

Współczesna walka obronna wymaga przechowywania /rowami ciągłymi i łączącymi/ siły żywej i środków ogniowych z oddziałami mniej zagrożonych na więcej zagrożone, kasilania walczących pododdziałów zajmowania podstaw wyjściowych do przeciwuderzenia. Manewrowanie odbywa się w zasadzie wzdłuż frontu i do przodu; odejście natomiast jest dozwolone tylko na rozkaz przełożonego dowódcy.

Jednakże może się wytworzyć takie położenie, że dowódca pułku będzie musiał zdecydować się na opuszczenie mniej ważnych z taktycznego punktu widzenia części swego rejonu obrony i skupienie całego wysiłku na utrzymanie tych części, które stanowią klucz obrony. Nie wolno jednak dowódcy pułku przystąpić do wykonania tej decyzji nim nie zostanie ona zatwierdzona przez dowódcę dywizji.

O częściowym wycofaniu się należy bezwzględnie zawiadomić sąsiadów.

b/ Użycie drugiego rzutu /odwołu/ pułku do przeciwuderzenia

Drugi rzutu pułku grupuje się w rejonie drugiej pozycji w taki sposób, aby mógł zająć szybko podstawę wyjściową do przeciwdzierzenia lub obsadzić drugą pozycję /ewentualnie także przylegającą do drugiej pozycji odcinek pozycji ryglowej/.

Podstawy wyjściowe do przeciwdzierzeń drugiego rzutu wybierane są i przygotowuje w okresie organizowania obrony.

Podstawa wyjściowa musi zapewnić możliwość przygotowania przeciwdzierzenia ogniem i ukrytego podejścia do niej pododdziałów z głębi rejonu obrony.

Kierunek przeciwdzierzenia powinien wyprowadzać na skrzyżko nacierającego nieprzyjaciela.

Podstawa wyjściowa do przeciwdzierzenia drugiego rzutu pułku zasadniczo powinna leżeć na wysokości trzeciego rowu pierwszej pozycji. Może to być trzeci rów, odcinek pozycji ryglowej lub row specjalnie w tym celu wybudowany.

Na jednym kierunku przeciwdzierzenia, w miarę możliwości, wybiera się więcej niż jedną podstawę wyjściową, np. na trzecim rowie, pomiędzy trzecim rowem a drugą pozycją itp.

Robi się tak w tym celu, aby w wypadku gdy się nie zdaży zająć podstawy wyjściowej do przeciwdzierzenia wysuniętej do przodu, można było zająć inną podstawę na tym samym kierunku w głębi ugrupowania.

Należy także liczyć się z tym, że położenie może zmusić do przesunięcia podstawy wyjściowej na danym kierunku lub nawet do wyboru nowej podstawy na nowym kierunku.

B. Celem przeciwdzierzenia jest zniszczenie włamującego się nieprzyjaciela i odzyskanie przedniego skraju, a nie samo tylko wyparcie nieprzyjaciela.

Przeciwdzierzenie w zasadzie nie różni się swym charakterem od zwykłego natarcia. Jednakże uprzednie przygotowanie /a z reguły i przeciwniczenie/, dokładniejsza znajomość terenu i jego lepsze wykorzystanie pozwolą przeciwdzierzającemu pododdziałom nacierać w szybszym tempie i przeprowadzić śmiały manewr oszukaniając nieprzyjaciela zaskoczeniem.

W przeciwuderzeniu pułku biorą udział:

- drugi rzut /odwód/ pułku;
- artyleryjski odwód przeciwpancerny;
- saperski oddział zaporowy;
- wszystkie pododdziały, przez których stanowiska obronne przechodzi kierunek przeciwuderzenia;
- ewentualne pododdziały, które zostały oddane dowódcy pułku przez dowódcę dywizji jako wzmocnienie.

Poza tym dowódca pułku może użyć do przeciwuderzenia także odwodu tego batalionu, na którego odcinku natarcie nieprzyjaciela zostało odparte.

Przeciwuderzenie wspiera większa część lub nawet cała PGA i moździerz pułkowe, jak również środki ogniowe pododdziałów piechoty znajdujące się na stanowiskach ogniowych dających możliwość prowadzenia ognia na korzyść przeciwuderzenia.

Przeciwuderzeniem dowodzi osobiście dowódca pułku.

Batalion drugiego rzutu pułku, znajdujący się na drugiej pozycji, przesuwa się na podstawę wyjściową rowami łączącymi, które buduje się w tym celu, względnie rowami ciągłymi pozycji ryglowej ponieważ jego ruch odbywa się w strofie skutecznego działania artylerii nieprzyjaciela. Czas, jaki zabierze mu przesunięcie na podstawę wyjściową jest zależny wobec tego nie tylko od odległości, jaka dzieli ~~ten~~ rejon rozmieszczenia drugiego rzutu od podstawy wyjściowej, ale również od ilości rowów, którymi można dokonać przesunięcia. Nie można więc ustalić sztywnych norm czasu potrzebnych batalionowi na zajęcie podstawy wyjściowej. Np. jeśli batalion znajduje się ześrodkowany na odcinku szerokości 1 km. na drugiej pozycji i częściowo na pozycji ryglowej, która ma służyć mu za podstawę wyjściową do przeciwuderzenia, to batalion zajmie tę podstawę w ciągu bardzo krótkiego czasu - 30 minut lub szybciej, przyjmując że szybkość ruchu piechoty rowami łączącymi przy zajmowaniu podstawy wyjściowej wynosi około 2 - 3 km na godz. Gdyby natomiast batalion musiał być przesunięty z jednego skrzydła na drugie, zajęłoby to znacznie więcej czasu - 1 godzinę lub więcej.

Przy obliczeniu czasu potrzebnego na osiągnięcie gotowości do przeciwuderzenia trzeba jeszcze uwzględnić czas na postawienie

zadań przez dowódcę batalionu dowódcom kompanii i średkiem wzamianienia, np. 10 - 15 minut, oraz czas na przygotowanie się artylerii do wykonania ognia w związku z nowymi zadaniami, np. 10 minut. Jeśli nakładem artyleria może być gotowa już wcześniej, to po otrzymaniu zadań od dowódcy pułku wykorzystana na przygotowanie czasu przesuwania batalionu na podstawę wyjściową.

Reasumując - można przyjąć, że czas jaki upływa od chwili powzięcia przez dowódcę pułku decyzji do przeciwdzierzenia do jego rozpoczęcia będzie się wahał w granicach od 30 minut do 1,5 godziny.

Przeciwdzierzenie wyrusza zwykle na ustalony na tabeli sygnał iłów współdziałania sygnał dowódcy pułku.

Baton drugiego rzutu pułku grupuje na podstawie wyjściowej do przeciwdzierzenia wszystkie swe kompanie w jednym rzucie, aby uzyskać jak największą siłę uderzenia i wykorzystać wszystkie posiadaną broń i środki ogniowe. Przeciwdzierzenie baczna wyrusza więc na szerokość frontu - do 1 km. /szerokość frontu natarcia jednej kompanii do 350 m. brzech kompanii batalionu - do 1 km./.

Piechota przesuwa się na podstawie wyjściowej rowami, artyleria jeśli zachodzi potrzeba przesunięcia - przygotowanymi zawczasem drogami na przeżaj.

Zajmowanie podstawy wyjściowej przez piechotę osłania artyleria PGA i artyleryjski oddział przeciwpancerne, który zajmuje stanowiska ogniowe na przewidzianej rubieży rozwinięcia na zagłębionym skrzydle podstawy wyjściowej lub w taki sposób, aby mógł ostrzeliwać ogniem bocznym przedpole podstawy wyjściowej. Saporski oddział zaporowy współdziała z artyleryjskim oddziałem przeciwpancernym lub osłania samodzielnie jedno ze skrzydeł przeciwdzierzenia.

Przygotowanie ogniowe przeciwdzierzenia wykonuje się w formie krótkotrwałej ale mocnej nawały ogniowej wszystkich mogących uczestniczyć w nim środków ogniowych.

Może w niej również wziąć udział artyleria wyższego szczebla (DGA).

Drugi rzut uderza zdecydowanie i gwałtownie dążąc do zniszczenia nieprzyjaciela i odzyskania przedniego skraju. PGA wspiera przeciwdzierzenie systemem kolejnych zaśrodkowań ognia na rozpoznane i ujawniające się przed frontem przeciwdzierzającego baczna cele.

10
464

Artyleryjski oddział przeciwpancerny zajmując stanowiska ogniowe osłania piechotę przed natarciem broni pancernej nieprzyjaciela i ewentualnie, gdy warunki na to pozwalają, ogniem na wprost toruje drogę piechocie.

Pododdziały pierwszego rzutu pułku, które w okresie zajmowania przez drugi rzut podstawy wyjściowej do przeciwuderzenia upożytkowują bronię się w ocalałych częściach swych rejonów obrony, a w miarę swoich możliwości współdziałają z przeciwudzeniem ogniem a następnie dołączają do niego.

Przeciwuderzenie powinno doprowadzić do uzyskania przedniego skraju. Piechota niezwłocznie przystępuje wtedy do ponownego zorganizowania systemu ognia przeciw piechocie i przeciwpancernego.

W pierwszej chwili zasadniczo zajmuje się te same stanowiska obronne, które były zajmowane poprzednio, ale następnie wprowadza się zmiany do systemu ognia i ugrupowania bojowego pododdziałów.

Po zorganizowaniu systemu ognia, a często też równoległe, odbudowuje się i poprawia uszkodzone przeszkody, rowy i inne umocnienia. Zawsze otwarcie się odwody.

Pułk w tym okresie przygotowuje się do odparcia możliwych ponownych natarć nieprzyjaciela.

C. Praca dowódcy pułku przy organizowaniu przeciwuderzenia i kierowanie przeciwudzeniem.

Dowódca pułku przygotowuje przeciwuderzenie w okresie organizacji obrony wydając zawczasu wszystkie niezbędne zarządzenia, aby zajęcia podstawy wyjściowej przez drugi rzut mogło odbyć się szybko a współdziałanie różnych broni było należycie zapewnione.

Wszystkie pododdziały pułku, jak również przydzielone pułkowi pododdziały innych broni, powinny znać swoje zadania na przewidziane warianty przeciwuderzeń drugiego rzutu pułku oraz powinny poczynić wszystkie niezbędne przygotowania dla wykonania tych zadań.

Jednakże, mimo że przeciwuderzenie zostaje szczegółowo przygotowane w okresie poprzedzającym natarcie nieprzyjaciela, zawsze będą potrzebne rozkazy uzupełniające. Może również się zdarzyć, że zaistnieje zupełnie nowa sytuacja nieprzewidziana planem współdziałania.

Wobec tego też dowódca pułku zarządzając wykonanie przeciwdzierzenia określa:

- Drugiemu rzutowi /odwodowi ogólnemu/:

Podstawę wyjściową, kierunek uderzenia, zadanie, czas i sygnał rozpoczęcia przeciwdzierzenia oraz ustala sposób współdziałania z broniącymi się pododdziałkami pierwszego rzutu pułku, które mają ułatwić drugiemu rzutowi zajęcie pozostawionych wyjściowej i wesprzeć przeciwdzierzenie ogniem i ewentualnie dołączyć do przeciwdzierzenia

- artylerii - zadania przygotowania ogniowego i wsparcia przeciwdzierzenia /obezwładnienie piechoty i środków ogniowych nieprzyjaciela, osłabianie obserwacji, przeciwdziałanie oskrzydleniu i przenikaniu nieprzyjaciela w głąb obrony/, oraz gotowości otwarcia ognia.

- artyleryjskiemu odwodowi ppans: linie rozwinięcia, kierunek przesuwania się, zadanie odparcia czołgów i ewentualnie zadanie towarzyszenia przeciwdzierzeniu piechoty; art. odwód ppans może być przydzielony dowódcy przeciwdzierzającego baonu.

- Saperskiemu oddziałowi zaprzewemu : zadanie zabezpieczenia skrzydeł przeciwdzierzających pododdziałków, zabezpieczenia opanowanych linii a niekiedy i rozminowania terenu na kierunku przeciwdzierzenia /przejścia we własnych polach minowych dla przeciwdzierzenia w zasadzie przygotowuje się zawczasu/.

Dowódca pułku dowodzi przeciwdzierzeniem za pomocą krótkich rozkazów szczególnych wydawanych przez niego osobiście lub za pośrednictwem oficerów łącznikowych. Często używa się szkiców-rozkazów, naniesionych na mapę, z dołączonym krótkim tekstem wyjaśniającym.

Po wydaniu rozkazu /sygnału/ do rozpoczęcia przeciwdzierzenia dowódca pułku, znajdując się na swoim SD lub na jednym z PO, w dalszym ciągu wpływa na przebieg walki drugiego rzutu pułku ogniem PGA i moździerzy pułkowych oraz przez stawianie pododdziałkom nowych zadań, wynikających z ogólnego położenia na odcinku obrony pułku.

Szczególne uwagę zwraca dowódca pułku w tym okresie na osłon skrzydeł przeciwdzierzenia.

Po odzyskaniu przedniego skraju dowódca pułku wydaje niekiedy we wskazówki do zorganizowania systemu ognia i przegrupowania pododdziałków oraz otwarcia odwołów ogólnych.

d/ Walka na drugiej pozycji.

Jeśli nieprzyjaciel przełamie pierwszą pozycję na szerokim froncie przeważającymi siłami, to dowódca pułku, za zgodą dowódcy dywizji, może przejść do obrony drugiej pozycji obsadzając ją swoim drugim rzutem na nią pododdziały pierwszego rzutu.

W przewidywaniu tego wypadku drugą pozycję rozbudowuje się pod względem saperskim tak samo mocno jak pierwszą pozycję.

Drugi rzut pułku /odwód ogólny/ obsadza drugą pozycję na szerokim froncie zajmując przygotowane rejonny obrony.

Pododdziały pierwszego rzutu, wycofujące się na rozkaz dowódcy pułku, zajmują pod osłoną drugiego rzutu nieobsadzone odcinki drugiej pozycji i ewentualnie odcinek pozycji ryglowej. Część tych pododdziałów dowódca pułku wycofuje za drugą pozycję tworząc przez to głębokość ugrupowania bojowego pułku; dowódca pułku stara się uformować z nich odwód ogólny, np. w sile jednej wzmocnionej kompanii.

Artyleria PGA zmienia częściowo swoje stanowiska ogniowe do tyłu, przestrzegając by 2/3 artylerii były stale gotowe do otwarcia ognia, a 1/3 w ruchu.

Artyleryjski odwód przeciwpancerny zajmuje stanowiska ogniowe na rubieży rozwinięcia w rejonie drugiej pozycji /lub na pozycji ryglowej/ celem zahamowania ruchu czołgów na kierunku najbardziej zagrożonym. Saperski oddział zaporowy zwiększa minowanie w rejonie drugiej pozycji.

Dowódca pułku przechodzi na zapasowy PC, sztab pułku na zapasowe SD.

W ten sposób na drugiej pozycji powstaje nowy, mocny przedni skraj obrony.

Zadaniem pułku wówczas jest niedopuszczyć za wszelką cenę do przełamania drugiej pozycji, będącej ostatnią rubieżą obrony pułku, i przez uporeczywą obronę przygotować dogodne warunki do działań bojowych drugiego rzutu dywizji, który pod osłoną drugiej pozycji przeprowadzi odpowiedni do położenia manewr.

Zakończenie..

A. Współczesna obrona powinna być przede wszystkim zdolna do odparcia zmasowanych natarć wojsk pancernych nieprzyjaciela. Jeśli broniący się zdoła wytrzymać uderzenie czołgów nacierających i zada im poważne straty lub zniszczy je, to główne zadanie obrony zostanie przez to wykonane, nieprzyjaciel bowiem nie będzie mógł prowadzić w dalszym ciągu natarcia bez czołgów. Wobec tego zagadnieniem obrony przeciwpancernej jest jednym z najważniejszych zadań, które musi rozwiązać dowódca pułku przy organizowaniu obrony i w czasie kierowania walką.

Obrona aby była trwała i żywotna, powinna być głęboka, ponieważ przy współczesnych środkach natarcia należy liczyć się zawsze z możliwością włamania się nieprzyjaciela w głąb obrony. Głębokość obrony pułku piechoty waha się w granicach od 3 do 5 km w zależności od planu walki i terenu. Głębokość ta zapewnia pułkowi możliwość zahamowania ruchu nieprzyjaciela w głąb obrony jak również możliwość wykonania w głąb ugrupowania bojowego odpowiedniego manewru.

Pułk pierwszego rzutu dywizji zajmuje w obronie pierwszą i drugą pozycję głównego pasa obrony.

Obrona pierwszej pozycji posiada podstawowe znaczenie dla całokształtu systemu obrony taktycznej organizowanej i prowadzonej przez dywizję piechoty i korpus. Przełamanie tej pozycji na szerokim odcinku zagraża naruszeniem trwałości całej obrony taktycznej. Wobec tego dla obrony pierwszej pozycji pułk piechoty skupia większość swych sił i środków, a włamania nieprzyjaciela likwiduje przeciwuderzeniem drugiego rzutu.

Druga pozycja zostaje słabiej obsadzona przez pułk piechoty ale powinna być rozbudowana tak samo mocno jak pierwsza pozycja ponieważ na drugiej pozycji może być w razie konieczności utworzony nowy przedni skraj obrony. Obrona drugiej pozycji przez pułk piechoty daje dowódcy dywizji możliwość wykonania manewru swoim drugim rzutem celem zadania nieprzyjacielowi niszczonego przeciwuderzenia lub zorganizowania obrony w głąb ugrupowania bojowego dywizji /na trzeciej pozycji względnie też wzmocnić drugą pozycję/.

Z rozwiniętych wyżej ogólnych zasad organizacji i prowadzenia obrony wynikają że w obronie na normalnym froncie korzystniejsze jest ugrupowanie pułku w dwóch rzutach aniżeli w jednym rzu-

cie, ponieważ czyni obronę trwałą na całej głębokości i pozwala na przeprowadzenie mocnych przeciwuderzeń.

Drugi rzut pułku powinien być w zasadzie użyty do przeciwuderzenia w bok nieprzyjaciela w wypadku włamania się na głębokość pierwszej pozycji, celem zadania nieprzyjacielowi dotkliwych strat i odzyskania przedniego skraju obrony.

B. Doświadczenie Armii Radzieckiej podczas Wielkiej Wojny Narodowej Związku Radzieckiego wykazało, że obrona jest zdolna przeciwstawić się przeważającym liczebnie siłom nieprzyjaciela i zadać im decydującą klęskę.

Przykładem są wielkie o przełomowym znaczeniu historycznym bitwy pod Moskwą, Stalingradem, Kurskiem i szeregu innych bitew.

Siła obrony jest zależna nie tylko od ilości użytych sił i środków, a przede wszystkim od umiejętnego ich wyzyskania, tzn. od zdolności organizacyjnych dowódców i od ducha moralnego broniących się pododdziałów.

Warunkiem powodzenia walki obronnej jest dokładne jej przygotowanie polegające na umiejętnym wykorzystaniu właściwości taktyczno - technicznych wszystkich rodzajów wojska i właściwości terenu.

Wzorowa organizacja współdziałania, która, znajduje swój wyraz w postawieniu przez dowódcę konkretnych zadań wszystkim wykonawcom, w organizacji systemu ognia, przeszkód i umocnień, w planie współdziałania na różne warianty walki, zapewnia obronie wytrwałość i zdolność stawiania oporu przeważającym siłom.

Walka obronna, choćby najdokładniej przygotowana i oparta na wszechstronnych przewidywaniach, musi być od początku do końca kierowana. Każdy dowódca powinien czuwać bez przerwy nad przebiegiem walki i w odpowiedniej chwili powinien do niej wkraczać stawiając pododdziałom nowe zadania i przywracając rozluźniające się współdziałanie. Dowódca powinien wytrwale dążyć do zadania nieprzyjacielowi klęski wyzyskując każdą nadarżającą się sposobność do zaskoczenia nieprzyjaciela skutecznym ogniem i przeciwuderzeniem.

Obowiązkiem dowódców i aparatu politycznego jest utrzymanie ducha moralnego wojsk na najwyższym poziomie przez podnoszenie ich świadomości i stałe krośkę o ich potrzeby.

Odbito 40 egz.

/na 25 matr. 1 egz. na 12 ark./

Egz.Nr.1 - 2 - Sztab Gen. - Oddział III i IX.

Egz.Nr.3 - 4 - Archiwum

Egz.Nr.5 - 40 Bibl. Tajna.

Wyd. płk. POPIEL.

Druk 7.2. Nr. ks. 315/Wyszak.

Dnia 20.11.50r.

